Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 29. listopada 2026.
(OR. en)

15163/26

DEVGEN 178	**COEST 806**
ACP 106	**SAN 745**
RELEX 1432	**GENDER 163**
MIGR 334	**CLIMA 602**
SUSTDEV 89	**ENER 723**
COHOM 142	**MAMA 262**
COAFR 354	**MOG 231**
COASI 201	**NDICI 23**
DIGIT 283	**COWEB 140**
COLAC 140	

POPRATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	29. listopada 2026.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2026) 588 final
Predmet:	IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU Godišnje izvješće iz 2026. o provedbi instrumenata Europske unije za vanjsko djelovanje u 2025.

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2026) 588 final.

Priloženo: COM(2026) 588 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 29.10.2026.
COM(2026) 588 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Godišnje izvješće iz 2026. o provedbi instrumenata Europske unije za vanjsko djelovanje u 2025.

{SWD(2026) 324 final}

Sadržaj

PREDGOVOR 2
GLOBALNE OBVEZE 4
Odgovor EU-a na agresivni rat Rusije protiv Ukrajine 4
EU: globalni akter 4
Strategija Global Gateway 5
Humanitarna pomoć 6
TEMATSKI PREGLED 8
Ljudski razvoj 8
Prelazak na čistu energiju i otpornost na klimatske promjene 8
Digitalizacija, znanost, tehnologija, inovacije i infrastruktura 9
Održivi rast i radna mjesta 10
Migracije i prisilno raseljavanje 11
Demokratsko upravljanje i ljudska prava, mir i sigurnost 11
GLOBALNI DOSEG 13
Supsaharska Afrika 13
Azija i Pacifik 13
Sjeverna i Južna Amerika i Karibi 14
Proširenje EU-a (zapadni Balkan, Turska, Ukrajina, Republika Moldova, Gruzija) 15
Europsko susjedstvo 16
Istočno europsko susjedstvo 16
Južno europsko susjedstvo i područje Bliskog istoka i Perzijskog Zaljeva 16
Prekomorske zemlje i područja 17

PREDGOVOR

Velike i često nepredvidive promjene u cijelom svijetu obilježile su 2025. Građani su sve više osjećali posljedice ratovanja u susjedstvu. Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine nastavio se prelijevati u Europsku uniju sa sve intenzivnijim hibridnim kampanjama usmjerenima na ugrožavanje europske sigurnosti. Sve nestabilnija situacija iziskivala je od Europske unije da preuzme sve veću odgovornost za svoju sigurnost i obranu, proaktivno brani svoje interese svugdje u svijetu i intenzivnije radi na prevladavanju globalnih izazova, zaštiti ljudskih prava i jačanju multilateralizma.

EU je svoj pristup sve više usmjeravao prema stvaranju uzajamno korisnih partnerstava jednakih, s dvojakim imperativom izgradnje otpornosti i autonomije i na međunarodnoj i na domaćoj razini. Ključan element tog novog pristupa je naša strategija Global Gateway, koja EU-u omogućuje da svoje resurse usmjeri tamo gdje mogu najviše doprinijeti održivom razvoju i da istodobno štiti interese Unije. Učinak je vidljiv i u broju i u kvaliteti poduzetih inicijativa.

Kako bi se maksimalno povećao otisak EU-a u svijetu i na najbolji način iskoristili resursi i vještine EU-a, institucije EU-a, države članice EU-a i financijske institucije u potpunosti su prigrlile suradnju u okviru koncepta Tima Europa. Taj je pristup sad sastavni i središnji dio našeg paketa instrumenata za vanjsko djelovanje i primjenjuje se u okviru strategije Global Gateway, u nestabilnim okolnostima, pružanjem humanitarne pomoći i civilne zaštite ili multilateralnim angažmanom. Mreža delegacija EU-a nastavlja igrati važnu ulogu u osiguravanju snažne i dosljedne prisutnosti na terenu, u bliskoj suradnji s državama članicama EU-a i europskim financijskim institucijama u okviru pristupa Tima Europa.

Vanjsko djelovanje EU-a tijekom 2025. može se podijeliti u četiri stupa koji se međusobno nadopunjuju: obrana mira i sigurnosti, promicanje proširenja, zaštita blagostanja i gospodarske sigurnosti i otpornosti te jačanje multilateralizma i globalne solidarnosti. EU je u svojim instrumentima za vanjsko djelovanje nastavio kombinirati brz, fleksibilan i integriran način odgovora na krize i geopolitičke šokove s najvišim standardima dobrog financijskog upravljanja.

U ovom se izvješću opisuje rad EU-a i njegovih država članica u okviru sva četiri stupa, uključujući rad na jačanju partnerstava, u skladu s našim europskim vrijednostima, kao i naše djelovanje u mnogim područjima, od iskorjenjivanja siromaštva i održivog razvoja do slobodne trgovine, sigurnosti, mira i stabilnosti, migracija, promicanja ljudskih prava, rodne ravnopravnosti i poboljšanja položaja žena, zaštite demokracije i vladavine prava te ublažavanja patnje. Inicijativama EU-a podupirale su se i partnerske zemlje u njihovoj borbi protiv klimatskih promjena i u zaštiti bioraznolikosti, što je jasno pokazalo da EU nastavlja poduzimati mjere za ispunjavanje svojih globalnih obveza.

Europska unija je najsnažnija kad udružimo snage. Stoga je, usporedno s našim sveobuhvatnim portfeljem projekata i vanjskih instrumenata, neophodno nastaviti postavljati i ostvarivati trajne i održive ciljeve u okviru pristupa Tima Europa.

Visoka predstavnica /Potpredsjednica	Povjerenica	Povjerenica	Povjerenik	Povjerenica
KAJA KALLAS	**DUBRAVKA ŠUICA**	**MARTA KOS**	**JOZEF SÍKELA**	**HADJA LAHBIB**
Vanjski poslovi i Ravnopravnost, sigurnosna politika	Mediteran	Proširenje	Međunarodna partnerstva	Ravnopravnost, pripravnost i upravljanje krizama

GLOBALNE OBVEZE

Odgovor EU-a na agresivni rat Rusije protiv Ukrajine

Opći agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i dalje uzrokuje ljudsku patnju, intenzivno raseljavanje i velika razaranja kritične civilne i energetske infrastrukture, a ujedno ugrožava europski i globalni sigurnosni poredak te pogoršava prehrambene, energetske i gospodarske ranjivosti daleko izvan regije.

Do kraja 2025. Europska unija (EU) i njezine države članice Ukrajini su pružile zajedničku potporu u ukupnom iznosu od približno 193,3 milijarde EUR, uključujući 69,3 milijarde EUR vojne potpore, više od 103,3 milijarde EUR financijske, gospodarske i humanitarne potpore, 3,7 milijardi EUR prihoda od imobilizirane ruske imovine i 17 milijardi EUR pomoći osobama koje bježe od rata.

Središnji element odgovora EU-a 2025. bio je Instrument za Ukrajinu, namjenski instrument u iznosu do 50 milijardi EUR za pružanje predvidljive i fleksibilne potpore oporavku, obnovi i modernizaciji Ukrajine, koji objedinjuje bespovratna sredstva i zajmove povezane s reformama te investicijsku komponentu, Okvir za ulaganje u Ukrajini, uz potporu EU-a u iznosu od 9,5 milijardi EUR, s ciljem mobilizacije javnih i privatnih ulaganja u iznosu do 40 milijardi EUR. Do kraja 2025. u sklopu tog okvira dodijeljeno je do 6,9 milijardi EUR za programe potpore malim poduzećima, zajednicama pogođenima ratom, kritičnoj infrastrukturi te zelenoj i digitalnoj tranziciji.

Nadovezujući se na obveze čelnika skupine G-7 i na prijedlog Komisije, EU je 2025. donio paket financijske pomoći i u okviru njega isplatio izvanredni zajam makrofinancijske pomoći u iznosu od 18,1 milijarde EUR. Dio tog paketa je mehanizam suradnje za zajmove koji se financira izvanrednim prihodima koji proizlaze iz imobilizacije ruske državne imovine. Osim toga, u prosincu 2025. države članice EU-a dogovorile su se da će Ukrajini odobriti zajam u iznosu od 90 milijardi EUR za 2026. i 2027. Zajam se temelji na zaduživanju EU-a koje je omogućeno proračunskim prostorom EU-a.

EU je 2025. donio dodatne pakete mjera ograničavanja (sankcija) kako bi umanjio sposobnost Rusije da vodi rat i oslabio njezinu gospodarsku osnovu, primjerice tako da se Rusiji otežа pristup vojnim tehnologijama i da joj se ograniče prihodi od energije.

Pritom su sankcije i mjere za smanjenje ovisnosti o ruskim fosilnim gorivima bile još jedna ključna sastavnica odgovora EU-a, a planom EU-a REPowerEU i povezanim zakonodavstvom naglo je smanjen uvoz iz Rusije u EU.

Pružanje pomoći Ukrajini dosad je najveća operacija u okviru Mehanizma EU-a za civilnu zaštitu, a Koordinacijski centar za odgovor na hitne situacije postupao je po 39 ažuriranih zahtjeva za pomoć koje je uputila Ukrajina. Samo 2025. EU je osigurao ukupno 220 milijuna EUR humanitarne pomoći za ublažavanje patnje ukrajinskog naroda. Primjena Direktive o privremenoj zaštiti osoba koje bježe od rata produljena je do ožujka 2027.

EU: globalni akter

EU je 2025. djelovao u sve napetijem i složenijem međunarodnom okruženju obilježenom ratom u blizini svojih granica, eskalacijom regionalnih sukoba, poremećajima na trgovinskim rutama, intenziviranjem geopolitičkog i geoekonomskog natjecanja te produbljivanjem klimatske i okolišne krize. Nazadovanje demokracije, kršenja međunarodnog prava, uključujući kršenja ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava, dezinformacije, inozemno upletanje i manipuliranje informacijama te sve veći pritisak na multilateralni sustav i međunarodni poredak utemeljen na pravilima dodatno su ugrozili globalnu stabilnost.

Odgovor EU-a na taj razvoj događaja u svijetu 2025. temeljio se na četiri stupa koji se međusobno nadopunjuju: obrana mira i sigurnosti, promicanje proširenja, zaštita blagostanja i otpornosti održivim i sigurnim gospodarskim vezama te jačanje multilateralizma i globalne solidarnosti. Trajni mir, sigurnost i blagostanje ovise o učinkovitom međunarodnom poretku utemeljenom na pravilima.

EU je 2025. dodatno unaprijedio provedbu svojeg programa sigurnosti i obrane primjenom integriranog pristupa višedimenzionalnim sigurnosnim i obrambenim izazovima, tako što je nastavio pružati snažnu vojnu potporu Ukrajini, ojačao svoju ulogu putem misija zajedničke sigurnosne i obrambene politike i Europskog instrumenta mirovne pomoći, povećao otpornost na hibridne i kibernetičke prijetnje te ojačao partnerstva u području sigurnosti i obrane.

Unija je uvidjela da se međuovisnost sve više upotrebljava kao oružje te je 2025. nastojala smanjiti kritične ovisnosti i paralelno očuvati otvorenu trgovinu utemeljenu na pravilima. EU je predstavio proaktivniji i učinkovitiji pristup jačanju svoje gospodarske sigurnosti [(1)]. S obzirom na sve veću važnost gospodarske sigurnosti i otpornosti u vanjskom djelovanju, EU je promicao gospodarsku vanjsku politiku koja povezuje konkurentnost, sigurnost i partnerstva te dodatno ojačao trgovinski program i program partnerstva s ključnim regijama i partnerima sličnih stavova u cijelom svijetu. Strategija Global Gateway postala je ključan okvir za provedbu tog programa.

EU je nastavio podupirati multilateralizam, globalnu solidarnost i zaštitu ljudskih prava i humanitarnih načela radeći na obrani i prilagodbi multilateralnog sustava, oslanjajući se na Povelju UN-a, Program održivog razvoja do 2030. i Pakt za budućnost Ujedinjenih naroda (UN). EU je 2025. aktivno podržao Inicijativu UN80 glavnog tajnika UN-a, koja UN-u omogućuje da poveća djelotvornost, troškovnu učinkovitost i usklađenost te da ostvari rezultate u sva tri stupa: miru i sigurnosti, ljudskim pravima i razvoju.

EU je 2025. dodatno naglasio stratešku važnost oceana u svojem vanjskom djelovanju, među ostalim zalaganjem za očuvanje integriteta Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora kao pravnog okvira za sve aktivnosti povezane s oceanima. Na trećoj Konferenciji UN-a o oceanima EU je iznio više od 50 dobrovoljnih obveza u vrijednosti od gotovo 1 milijarde EUR kako bi potaknuo međunarodnu zajednicu na brže poduzimanje mjera u području oceana, osobito u cilju stupanja na snagu Ugovora o otvorenom moru.

Prema preliminarnim podacima OECD-a, EU je zajedno sa svojim državama članicama 2025. i dalje bio najveći pružatelj službene razvojne pomoći s 82,5 milijardi EUR, što čini 48 % svjetske službene razvojne pomoći [(2)]. Međutim, podaci pokazuju znatno smanjenje ukupne službene razvojne pomoći na globalnoj razini, uglavnom potaknuto velikim smanjenjem doprinosa SAD-a.

Koordinacija vanjskog i kohezijskog financiranja EU-a znatno je napredovala pokretanjem prvih poziva za prijavu projekata kojima se nastoji odgovoriti na izazove s kojima se suočavaju najudaljenije regije EU-a, prekomorske zemlje i područja i zemlje izvan EU-a koje sudjeluju u programima Interreg.

Strategija Global Gateway

EU je dodatno proširio opseg provedbe strategije Global Gateway, svoje globalne strategije ulaganja kojom razvija uzajamno korisna partnerstva i mobilizira javna i privatna sredstva kako bi se nadoknadio

[1] JOIN(2025) 977.

[2] Ovdje definirana svjetska službena razvojna pomoć obuhvaća službenu razvojnu pomoć o kojoj izvješćuju EU kao cjelina i sve ostale zemlje donatorice.

globalni manjak ulaganja i poduprla provedba Programa održivog razvoja do 2030. i ciljeva održivog razvoja.

Do 2025. EU, njegove države članice i europske financijske institucije mobilizirali su više od 306 milijardi EUR ulaganja u okviru strategije Global Gateway, što je znatno više od cilja od 300 milijardi EUR do 2027. U 2025. pristup Tima Europa i dalje je imao ključnu ulogu u usklađenoj provedbi paketa ulaganja s velikim učinkom.

Investicijski centar u sklopu strategije Global Gateway [3] za supsaharsku Afriku, Latinsku Ameriku i Karibe te azijsko-pacifičku regiju pokrenut je u listopadu 2025. kao središnja platforma koja privatnom sektoru omogućuje lakše uključivanje i veći angažman te poduzećima iz EU-a da podnesu prijedloge za ulaganja putem Nacionalnih timova [4] u državama članicama EU-a. Poslovna savjetodavna skupina za strategiju Global Gateway nastavila je razvijati suradnju s europskim privatnim sektorom.

U sjevernoj Africi i na Bliskom istoku Pakt za Mediteran, donesen u listopadu 2025., novi je politički okvir za strategiju Global Gateway u regiji. U 2025. odobrena su ulaganja u iznosu od 662 milijuna EUR, za koja se očekuje da će privući više od 7 milijardi EUR dodatnih ulaganja, čime bi ukupno mobilizirana sredstva u južnom Sredozemlju od 2021. do 2025. trebala dosegnuti 30 milijardi EUR. Na zapadnom Balkanu, u Turskoj i regiji istočnog susjedstva od 2021. do 2025. mobilizirano je gotovo 40 milijardi EUR ulaganja, prema očekivanim iznosima.

Humanitarna pomoć

U 2025. EU je pružanjem humanitarne pomoći i civilne zaštite odgovorio na iznimno velike globalne potrebe. EU je donator koji se vodi humanitarnim načelima humanosti, neutralnosti, nepristranosti i neovisnosti. EU i njegove države članice zajedno osiguravaju najveći udio globalnog financiranja humanitarne pomoći (34 % u 2025.), pri čemu je EU 2025. dodijelio više od 2,57 milijardi EUR humanitarne pomoći na temelju potreba u 110 zemalja, uz više od 245 milijuna EUR za Mehanizam Unije za civilnu zaštitu i povezane kapacitete.

Globalna kriza gladi i dalje je ozbiljna. Kako bi se odgovorilo na problem gladi u svijetu, oko 600 milijuna EUR dodijeljeno je za humanitarnu pomoć u hrani i ishrani u okolnostima u kojima se 295 milijuna ljudi suočilo s ozbiljnom nesigurnošću opskrbe hranom, a glad je potvrđena u Gazi i Sudanu.

Glavni pokretači aktualne humanitarne krize jesu sukobi, nesigurnost i utjecaj klimatskih promjena. U aktualnim oružanim sukobima kršenja međunarodnog humanitarnog prava i dalje su raširena. Stoga je Europska komisija 2025. nastavila financirati humanitarnu pomoć i zalagati se za povoljnije uvjete za njezino pružanje u skladu s humanitarnim načelima, u okolnostima sve većeg broja kršenja međunarodnog humanitarnog prava i sve većih prepreka pristupu humanitarnoj pomoći koja se temelji na humanitarnim načelima.

Europski kapacitet za humanitarni odgovor, preimenovan u ReliefEU, pružao je stratešku logističku potporu organiziranjem humanitarnih zračnih mostova, osiguravanjem zaliha, skladištenjem i prijevozom. U 2025. ReliefEU pružio je humanitarnu pomoć u krizama i područjima pogođenima sukobima, uključujući Gazu, Sudan, Demokratsku Republiku Kongo i Mjanmar, u bliskoj suradnji s humanitarnim partnerima i Mehanizmom Unije za civilnu zaštitu. Za njegove operacije u 2025.

[3] https://international-partnerships.ec.europa.eu/investment-hub_en

[4] Nacionalni mehanizmi koordinacije na razini cijele državne uprave za suradnju s privatnim sektorom.

dodijeljeno je više od 110 milijuna EUR, čime je omogućena isporuka ukupno 6780 tona pomoći i pružanje pomoći u 20 kriznih situacija u 18 zemalja.

Vanjski aspekti civilne zaštite sastavni su dio odgovora EU-a na hitne situacije i nadopunjuju humanitarnu pomoć i razvojnu suradnju pružanjem brze i koordinirane pomoći u slučaju prirodnih katastrofa i katastrofa koje je uzrokovao čovjek u svim dijelovima svijeta. Mehanizam Unije za civilnu zaštitu aktiviran je, na primjer, kao odgovor na izbijanje ebole u Demokratskoj Republici Kongu, velike poplave u Cabo Verdeu i potres jačine 7,7 stupnjeva u Mjanmaru u ožujku 2025.

TEMATSKI PREGLED

Ljudski razvoj

Iskorjenjivanje siromaštva i dalje je bilo jedan od glavnih prioriteta Komisije. Trenutačno oko 10,3 % svjetskog stanovništva živi ispod praga ekstremnog siromaštva od 3 USD dnevno. Od 2021. do 2024. 8,1 % službene razvojne pomoći koju financira EU (više od 26,6 milijardi EUR) izravno je doprinosilo ostvarivanju cilja održivog razvoja br. 1, iskorjenjivanju siromaštva.

Aktivnosti u području humanitarne zdravstvene zaštite i dalje su neophodne za zaštitu života i očuvanje razvojnih postignuća. EU je 2025. dodijelio oko 400 milijuna EUR za humanitarnu zdravstvenu zaštitu, što je dosad najveći iznos. Sredstva su bila namijenjena jačanju zdravstvenih sustava i pripravnosti za epidemije, unapređenju osnovnog i univerzalnog zdravstvenog osiguranja, uključujući zdravstvenu zaštitu žena, a EU je ujedno odgovorio i na sve veća ograničenja u financiranju zdravstva na globalnoj razini i sve veće potrebe u nestabilnim zemljama i zemljama pogođenima sukobima.

Podupiranjem mjera u oko 70 partnerskih zemalja EU je učvrstio svoju ulogu kao jednog od vodećih globalnih aktera u promicanju kvalitetnog obrazovanja kao ljudskog prava i pokretača održivog razvoja. Program Erasmus+ pridonio je izgradnji kapaciteta i razvoju vještina u okviru projekata suradnje s visokim učilištima, organizacijama za strukovno obrazovanje i za mlade (177,1 milijun EUR u 2025.) te stipendijama za mobilnost osoblja u visokom obrazovanju i studenata (260,9 milijuna EUR).

EU je 2025. dodatno naglasio važnost rodne ravnopravnosti kao međusektorskog prioriteta u svojem vanjskom djelovanju, u skladu s Akcijskim planom EU-a za rodnu ravnopravnost (GAP) III [5], među ostalim uključivanjem pristupa „od žena ženama” u sve programe za zadovoljavanje osnovnih potreba i osiguravanje sredstava za život u Afganistanu koje financira EU, kako bi pomoć zaista stigla do žena i kako bi one aktivno sudjelovale u njezinu pružanju.

Gotovo pola svjetskog stanovništva nema pristup sigurnim sanitarnim uslugama. EU je 2025. nastavio podupirati održive aktivnosti u području vode, sanitarnih uvjeta i higijene, u skladu s Europskom strategijom za otpornost vodoopskrbe [6] donesenom 2025., uključujući dugoročna ulaganja u okviru strategije Global Gateway u oko 50 zemalja, uz angažman privatnog sektora i pružanje humanitarne pomoći u krizama.

Prelazak na čistu energiju i otpornost na klimatske promjene

U skladu s Pariškim sporazumom, europskim zelenim planom [7] i strategijom Global Gateway [8], EU je nastavio pružati potporu partnerskim zemljama u povećanju pristupa održivoj energiji, dekarbonizaciji i prilagodbi klimatskim promjenama. U okviru vanjskog djelovanja radilo se na povećanju proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, poboljšanju energetske učinkovitosti i regionalne energetske povezanosti, pri čemu se nastojalo spriječiti stvaranje ili produbljivanje ovisnosti te jačati otpornost na klimatske promjene i smanjiti rizik od katastrofa.

[5] JOIN(2020) 17 ; https://international-partnerships.ec.europa.eu/system/files/2021-01/join-2020-17-final_en.pdf
[6] COM(2025) 280 ; https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52025DC0280
[7] Europski zeleni plan – Europska komisija.
[8] JOIN/2021/30 ; https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52021JC0030

U provedbi Inicijative Afrike i Europe za zelenu energiju i dalje se ostvarivao napredak. EU je, zajedno s Južnom Afrikom, vodio i jednogodišnju kampanju [(9)] za poticanje ulaganja u obnovljivu energiju u Africi, za što je osigurano 15,5 milijardi EUR, uključujući 15,1 milijardu EUR preko Tima Europa.

EU je nastavio promicati kružna i resursno učinkovita urbana gospodarstva. Potpora za mjere u području kružnog gospodarstva 2025. dodjeljivala se u okviru globalnih inicijativa u više od 40 zemalja, a u okviru regionalnih i nacionalnih inicijativa u više od 80 zemalja Afrike, Azije, Latinske Amerike i Kariba, što je doprinijelo održivijim obrascima proizvodnje i potrošnje. Dijalog o politikama prepustio je svoje prijašnje vodeće mjesto reformama, partnerstvima i ulaganjima koja partnerskim zemljama pomažu da smanje pritisak na resurse, otvore kvalitetna radna mjesta i ojačaju lance vrijednosti, a istovremeno omogućuju otporne gospodarske odnose s EU-om.

EU je poduzeo dodatne mjere za održive lance vrijednosti koji nisu povezani s krčenjem šuma. U okviru programa DESIRA+ i povezanih poljoprivredno-prehrambenih programa EU je podupirao lance vrijednosti kakaa, kave, indijskog oraščića i „zaboravljenih usjeva", povezivao maloposjednike s tržištima, doprinosio poboljšanju kvalitete tla i promicao agrošumarstvo.

EU je podupirao održive, sigurne i otporne lance opskrbe kritičnim sirovinama, uključujući projekte koji pridonose postizanju referentnih vrijednosti iz Akta o kritičnim sirovinama [(10)] za nabavu, preradu, recikliranje i diversifikaciju, a uspostavio je i namjenski instrument za kritične sirovine za povezivanje projekata s otkupljivačima i financijerima.

EU i njegove države članice imaju vodeću ulogu u međunarodnom financiranju borbe protiv klimatskih promjena kao najveći svjetski pružatelji tih sredstava zemljama u razvoju. Na primjer, jamstvima iz fonda EFOR+ i mješovitim financiranjem podupirala su se ulaganja u području klime, među ostalim preko fondova za klimatska ulaganja, a u tijeku je najmanje 50 infrastrukturnih projekata za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama. Savjetodavni centar EU-a za održivo financiranje podržao je razvoj okvira za zelene obveznice kako bi se olakšala mobilizacija privatnog kapitala za ulaganja usklađena s klimatskim ciljevima.

Digitalizacija, znanost, tehnologija, inovacije i infrastruktura

U drugoj polovini 2025. EU je započeo s provedbom Zajedničke komunikacije o Međunarodnoj digitalnoj strategiji za EU [(11)], donesene u lipnju 2025., u kojoj se utvrđuje sveobuhvatna vizija uzajamno korisne digitalne transformacije utemeljena na integriranoj ponudi tehnoloških rješenja i usluga EU-a za poslovni sektor koja objedinjuje sigurnu povezivost, pouzdanu umjetnu inteligenciju, kibernetičku sigurnost, svemirske usluge, pouzdanu digitalnu infrastrukturu i digitalnu javnu infrastrukturu.

U raznim regijama digitalni projekti u okviru digitalnog stupa strategije Global Gateway podupirali su i mobilizirali međunarodne istraživačke i inovacijske ekosustave i dionike, a namjenski centri i platforme omogućivali su razmjenu znanja i tehničkog stručnog znanja, među ostalim u okviru računalne mreže visokih performansi EU-a i Latinske Amerike i Kariba (LAC).

[9] https://commission.europa.eu/topics/international-partnerships/global-gateway/energy-africa_en
[10] SL L, 2024/1252, 3.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj
[11] JOIN(2025) 140 od 5. lipnja 2025.; https://digital-strategy.ec.europa.eu/hr/library/joint-communication-international-digital-strategy-eu.

Održivi promet i dalje je bio jedan od glavnih prioriteta vanjskog djelovanja EU-a za potporu zelenijoj i otpornijoj povezivosti. Duž 12 afričkih prioritetnih koridora, transkaspijskog prometnog koridora, koridora Indija – Bliski istok – Europa te u Aziji, Latinskoj Americi i na Karibima, kao i u regijama istočnog susjedstva (npr. koridori solidarnosti koji povezuju Ukrajinu i Moldovu s EU-om) i regijama južnog susjedstva, ulaganja obuhvaćaju željeznički, cestovni i pomorski promet, mobilnost u gradovima, logističku infrastrukturu i zrakoplovni sektor.

Strategija Global Gateway doprinosi i dekarbonizaciji globalnog prometa ciljanim zelenim ulaganjima i inicijativama kao što su vodeća inicijativa za održiva goriva za zrakoplovstvo (s aktivnostima u Africi i Indiji), globalni centri za suradnju u području pomorske tehnologije te inicijativa za zelene pomorske koridore i čvorišta, koje partnerskim zemljama pomažu u provedbi klimatskih ciljeva Međunarodne pomorske organizacije i Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva.

Pokrenut je mehanizam ulaganja u ranoj fazi kako bi se poduzećima iz EU-a osigurala bespovratna sredstva u ranim fazama projekata u području održivog prometa, urbanog razvoja, energetike i umjetne inteligencije, čime se nastoji smanjiti rizik povezan s inovacijama i privući dodatna financijska sredstva.

Na multilateralnoj razini EU je ostvario napredak u provedbi Globalnog digitalnog sporazuma UN-a te otvoreno i konstruktivno sudjelovao u globalnom dijalogu o upravljanju umjetnom inteligencijom. Pregled Svjetskog sastanka na vrhu o informacijskom društvu nakon 20 godina bio je važna prekretnica za globalno upravljanje digitalnim tehnologijama.

Održivi rast i radna mjesta

EU je 2025. poticao održiv i uključiv gospodarski rast, poboljšavao poslovno okruženje i mobilizirao privatna ulaganja za kvalitetna radna mjesta u okviru strategije Global Gateway i europske financijske strukture za razvoj. U vanjskom djelovanju dijalog o politikama, proračunska potpora i instrumenti podjele rizika nadopunjavali su se ciljanim mjerama za vještine, lance vrijednosti i odgovorno poslovno ponašanje.

Suradnja s europskim privatnim sektorom dodatno je proširena. Uz Investicijski centar u sklopu strategije Global Gateway i poslovnu savjetodavnu skupinu za strategiju Global Gateway, poslovni forumi EU-a olakšali su umrežavanje i suradnju između europskih poduzeća i vlada partnerskih zemalja.

U 2025. potpisano je 20 novih jamstava iz fonda EFOR+ [12] s raznim institucijama za financiranje razvoja u ukupnom iznosu jamstva većem od 3 milijarde EUR, a provedba je započela sa 63 operacije potpisane 2025. Očekuje se da će operacije mješovitog financiranja odobrene 2025. potaknuti ulaganja u iznosu od oko 18 milijardi EUR.

Programi obrazovanja i razvoja vještina (uključujući strukovno obrazovanje i osposobljavanje utemeljeno na mogućnostima zapošljavanja i visoko obrazovanje) sve su se više usklađivali s prioritetnim sektorima u okviru strategije Global Gateway. Primjerice, pokrenuto je šest novih projekata strukovnog obrazovanja i osposobljavanja utemeljenog na mogućnostima zapošljavanja u više afričkih zemalja kako bi se osposobljavanje uskladilo s potrebama tržišta rada.

[12] Europski fond za održivi razvoj plus.

Sustavna primjena oznaka rodne ravnopravnosti, invaliditeta i nejednakosti osigurala je da se pri ulaganjima uzmu u obzir njihovi distribucijski učinci, promiče poboljšanje položaja žena u gospodarstvu i uključivost te povežu nedovoljno obuhvaćene zajednice.

Migracije i prisilno raseljavanje

EU je u različitim regijama unaprijedio svoj pristup migracijama koji se temelji na ljudskim pravima donošenjem internih smjernica i prilagođenih postupaka za bolje osmišljavanje, utvrđivanje, oblikovanje i praćenje migracijskih mjera te postupanje u slučajevima navodnih kršenja. Sve je više svojim financiranjem promicao ostvarivanje migracijskih ciljeva u partnerskim zemljama. S ključnim partnerima vodio je dijaloge o strateškim partnerstvima te financijski podržao te dijaloge, koji su obuhvaćali sve aspekte migracija i prisilnog raseljavanja, u skladu s Europskom strategijom upravljanja azilom i migracijama [13].

Zahvaljujući jačanju naših migracijskih partnerstava broj nezakonitih prelazaka vanjskih granica EU-a smanjio se 2025. na oko 179 000, odnosno za četvrtinu u odnosu na 2024., a za oko 19 % u odnosu na 2024. smanjio se i broj zahtjeva za azil u Uniji, što je u određenoj mjeri rezultat pojačane suradnje s partnerskim zemljama. Na primjer, na temelju partnerstva za migracije s Mauritanijom uspostavljenog 2024. provedene su sve mjere iz paketa potpore u vrijednosti od 210 milijuna EUR, čime je znatno ojačan kapacitet Mauritanije za upravljanje migracijama i prisilnim raseljavanjem te za stvaranje gospodarskih prilika u pogođenim regijama. Ta su sredstva mobilizirana i u okviru fleksibilnog pristupa financiranju u sklopu Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju, koji se ponovno pokazao ključnim za poticanje suradnje u području migracija.

EU je intenzivnije radio i na suzbijanju krijumčarenja migranata i trgovanja ljudima. Globalna inicijativa usmjerena na financijske i digitalne aspekte krijumčarenja migranata doprinijela je Globalnom savezu za borbu protiv krijumčarenja migranata i bila dio paketa financiranja u vrijednosti od 78 milijuna EUR najavljenog u prosincu 2025.

Oko 5,8 milijuna migranata, izbjeglica, interno raseljenih osoba i članova zajednica domaćina dobilo je zaštitu ili pomoć uz potporu EU-a u okviru aktualnog višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027.

Oko 15 % proračuna za humanitarnu pomoć 2025. bilo je namijenjeno zaštiti, ponajprije izbjeglica i interno raseljenih osoba u krizama, kao npr. u Ukrajini, Gazi, Sudanu, Siriji, Afganistanu i na Rogu Afrike. Oko 87 % sredstava humanitarne pomoći dodijeljeno je 2025. projektima za pomoć prisilno raseljenim osobama. EU je nastavio podupirati preseljenje i humanitarni prihvat te pružati potporu mehanizmu za hitni transfer u Ruandi i Instrumentu za izbjeglice u Turskoj.

Demokratsko upravljanje i ljudska prava, mir i sigurnost

Uz brojne bilateralne i regionalne intervencije, tematski program Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa za mir, stabilnost i sprečavanje sukoba nastavio je djelovati na sprečavanju sukoba i izgradnji mira i baviti se globalnim i transregionalnim prijetnjama [14]. Do kraja 2025. u tijeku je bilo 78 mjera za sprečavanje sukoba, izgradnju mira i pripravnost za krize. Dodatnih

[13] Europska strategija upravljanja azilom i migracijama, COM(2026) 45 final.

[14] https://science4peace.jrc.ec.europa.eu/#/Home/CET/Map

18 novih mjera odnosilo se na pitanja mira i sigurnosti u svijetu, a doneseno je i 14 novih mjera za suočavanje s globalnim prijetnjama.

Borba protiv terorizma i sprečavanje nasilnog ekstremizma dodatno su ojačani multilateralnom pravosudnom suradnjom s Ligom arapskih država te instrumentima kao što je Instrument EU-a i UN-a za globalne terorističke prijetnje [15], u okviru kojeg su, među ostalim, pruženi ciljani paketi potpore Iraku, Uzbekistanu, Nigeriji i Somaliji.

Potpora izborima i promatranje izbora važni su za promicanje mirnih, uključivih i vjerodostojnih izbornih procesa. Misije za promatranje cjelokupnog izbornog postupka upućene su 2025. u Boliviju, Ekvador, Gvajanu, Honduras, Kosovo*, Malavi i Filipine; misije izbornih stručnjaka u Kosovo, Irak i Surinam te misije za praćenje nakon izbora u Kolumbiju, Gvatemalu, Keniju, Lesoto, Maldive, Nigeriju i Timor-Leste. Te su misije pridonijele jačanju demokratskih institucija, izgradnji povjerenja javnosti u izborne procese i odvraćanju od prijevara, zastrašivanja i nasilja.

U nestabilnim područjima pogođenima sukobima EU je zadržao fleksibilan i prilagodljiv pristup u bliskoj suradnji s lokalnim partnerima, organizacijama civilnog društva, organizacijama mladih i ženskim organizacijama kako bi povećao otpornost i promicao mir, uvijek nastojeći primjenjivati pristup Tima Europa. Globalne inicijative za zaštitu prostora za građansko djelovanje, kao što je „sustav EU-a za poticajno okruženje”, pratile su trendove i doprinosile jačanju kapaciteta civilnog društva u 80 zemalja.

EU je dodatno ojačao svoj sveobuhvatni pristup sigurnosti i obrani, među ostalim inicijativama kao što je Spremnost 2030. i Instrumentom za sigurnosne mjere za Europu. Europski instrument mirovne pomoći i dalje je imao središnju ulogu u sigurnosnom odgovoru EU-a, pri čemu su se vojni i obrambeni izdaci i dalje financirali izvan proračuna EU-a. Misije i operacije zajedničke sigurnosne i obrambene politike te instrumenti za brzi odgovor na krizu provodili su se u različitim regijama kako bi se odgovorilo na neposredne i dugoročne posljedice sukoba, među ostalim na Bliskom istoku, u Africi i susjedstvu. EU je 2025. dodatno razvio suradnju s partnerima sklapanjem partnerstava u području sigurnosti i obrane s Ujedinjenom Kraljevinom i Kanadom.

[15] https://www.un.org/counterterrorism/en/EU-UN-Global-Terrorism-Threats-Facility

* Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s RVSUN-om 1244/1999 i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova.

GLOBALNI DOSEG

Supsaharska Afrika

EU i Afrika 2025. dodatno su učvrstili svoje strateško partnerstvo koje obuhvaća trgovinu, ulaganja, mir i sigurnost, zelenu tranziciju i digitalnu transformaciju. Zajednička vizija za 2030. [16] nastavila je biti temelj za suradnju, čiji je ključni dio paket ulaganja Afrika – Europa u okviru strategije Global Gateway. Osim toga, surađivalo se na pitanjima mira, sigurnosti i upravljanja, migracija i mobilnosti te učinkovitog multilateralizma. Na trećem ministarskom sastanku EU-a i Afričke unije (AU) i sedmom sastanku na vrhu AU-a i EU-a, koji su održani 2025. zajedno s poslovnim forumom AU-a i EU-a i forumom organizacija civilnog društva i mladih, obilježena je 25. obljetnica partnerstva. EU i Organizacija afričkih, karipskih i pacifičkih država dodatno su ojačali političku suradnju i nastavili raditi na provedbi Sporazuma iz Samoe.

EU je 2025. i dalje bio vodeći partner Afrike u području trgovine, ulaganja, mira i sigurnosti, pružatelj službene razvojne pomoći i vodeći donator humanitarne pomoći. Trgovina EU-a s tim kontinentom dosegnula je 360 milijardi EUR, što je činilo 33 % ukupne trgovine Afrike. Izravna strana ulaganja EU-a ukupno su iznosila 250 milijardi EUR. Do kraja 2025. potpora EU-a afričkim zemljama u okviru Europskog instrumenta mirovne pomoći iznosila je ukupno 400 milijuna EUR.

EU je dodatno podržao provedbu kontinentalnog područja slobodne trgovine u Africi pružanjem potpore u području olakšavanja trgovine, carine i standarda. Inicijativa Afrike i Europe za zelenu energiju i kampanja „Povećanje obnovljivih izvora energije u Africi" dodatno su potaknule razvoj obnovljivih izvora energije i regionalno povezivanje elektroenergetskih sustava, uključujući modernizaciju mreže te ulaganja u solarnu energiju i energiju vjetra. Program NaturAfrica nastavio se provoditi u šest prioritetnih područja staništa, a inicijative Tima Europa za prekogranično upravljanje vodama i kružno gospodarstvo pomogle su partnerskim zemljama da se prilagode klimatskim promjenama, poboljšaju sigurnost opskrbe vodom i sustave vodoopskrbe, sanitarnih uvjeta i higijene.

U 2025. koridori Lobito i Douala-N'Djamena, dvije vodeće inicijative strategije Global Gateway, pokazali su da infrastruktura može pomoći u širem gospodarskom razvoju i jačanju otpornosti, posebno u područjima bez izlaza na more i osjetljivim područjima. Dosadašnja uspješna provedba rezultat je snažne odgovornosti Afrike i usklađenih aktivnosti EU-a, afričkih partnera, financijskih institucija i privatnih ulagača.

Humanitarna pomoć doprinijela je tim aktivnostima: EU je 2025. odgovorio na najveću svjetsku krizu raseljavanja u Sudanu (više od 10 milijuna interno raseljenih osoba) i izdvojio više od 273 milijuna EUR u tu svrhu, od čega više od 161 milijun EUR samo za Sudan, te 157 milijuna EUR za Rog Afrike za suočavanje sa sušom, nesigurnošću opskrbe hranom i raseljavanjem. EU je nastavio biti aktivno uključen i u središnjem Sahelu, nastojeći riješiti pitanje prisilnog raseljavanja, kao i u regiji Velikih jezera, gdje je pružao zdravstvenu zaštitu u uvjetima epidemija i oružanog nasilja.

Azija i Pacifik

Suradnja EU-a s istočnom, jugoistočnom i južnom Azijom nastavila se razvijati 2025., čime se učvrstio sveobuhvatan regionalni pristup utvrđen u Strategiji EU-a za suradnju u indo-pacifičkoj regiji [17], među

[16] https://www.consilium.europa.eu/media/54412/final_declaration-en.pdf
[17] https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-indo-pacific-strategy_en

ostalim napretkom u području energetske povezanosti i partnerstava za pravednu energetsku tranziciju.

Vodeća inicijativa strategije Global Gateway „Energetska povezanost u južnoj Aziji" pokazuje kako EU povezuje održivi rast, zelenu tranziciju i regionalnu integraciju podupiranjem razvoja prekograničnog tržišta električne energije.

Ključna prekretnica strategije Global Gateway bila je uspostava digitalnog koridora EU – Afrika – Indija Blue Raman [18], koji će pridonijeti pouzdanijoj povezanosti podmorskim kabelima i sigurnijoj globalnoj podatkovnoj infrastrukturi veće raznolikosti. EU je donio i inicijativu u vrijednosti od 42 milijuna EUR za poticanje upotrebe podataka programa Copernicus u azijsko-pacifičkoj regiji, u cilju donošenja odluka o klimi i prostornom planiranju na temelju dokaza.

Na prvom sastanku na vrhu EU-a i središnje Azije u travnju 2025. EU je najavio paket ulaganja u okviru pristupa Tima Europa i strategije Global Gateway u vrijednosti od 12 milijardi EUR, popraćen deklaracijom namjere u vezi s kritičnim sirovinama i namijenjen održivom prometu, zelenoj energiji, digitalnoj povezivosti i vodi, na temelju kojeg je sklopljeno osam novih ugovora za poboljšanje multimodalnih veza između središnje Azije i Europe.

Na prvom poslovnom forumu EU-a i pacifičkih država na Fidžiju EU je najavio ulaganja u okviru strategije Global Gateway u iznosu od gotovo 300 milijuna EUR za jačanje otpornosti na klimatske promjene, održivi rast, promet, digitalnu povezivost, vodu, obnovljivu energiju i razvoj trgovine na cijelom Pacifiku, pri čemu je zeleno-plavi savez [19] postao vodeća inicijativa za tu regiju.

EU je 2025. osigurao više od 163 milijuna EUR pomoći za spašavanje života u Afganistanu te isporučio 390 tona medicinskih i prehrambenih proizvoda kako bi odgovorio na potrebe afganistanskog stanovništva.

Sjeverna i Južna Amerika i Karibi

Četvrti sastanak na vrhu Zajednice latinoameričkih i karipskih država (CELAC) i EU-a održan je u studenom 2025. u Kolumbiji, uz forume civilnog društva i poslovne forume. Čelnici su ponovno potvrdili stratešku važnost partnerstva EU-a i CELAC-a i utvrdili prioritete, među ostalim u sklopu programa ulaganja EU-a i LAC-a u okviru strategije Global Gateway. Unatoč zahtjevnom geopolitičkom kontekstu EU i CELAC donijeli su zajedničku izjavu i dvije dopunske izjave o sigurnosti i skrbi za građane, čime su naglasili zajedničku predanost multilateralizmu, trgovini i ulaganjima, zelenoj i digitalnoj tranziciji, socijalnoj uključenosti i suradnji u području sigurnosti, pravosuđa i borbe protiv transnacionalnog organiziranog kriminala.

Do 2025. u sklopu programa ulaganja EU-a i LAC-a u okviru strategije Global Gateway provodilo se više od 80 projekata, što potvrđuje položaj EU-a kao vodećeg ulagača u LAC i važnost pristupa Tima Europa. Vodeće inicijative obuhvaćaju regionalno povezivanje elektroenergetskih sustava, inicijativu Condosat za satelitsku povezivost i superračunalnu mrežu EU-a i LAC-a za umjetnu inteligenciju. Od svibnja 2025. EU ima status stalnog promatrača u Energetskoj organizaciji Latinske Amerike i Kariba [20] kako bi se ostvario zajednički napredak u prelasku na čistu energiju i provedbi održivih politika.

[18] https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/eu-africa-india-digital-corridor_en
[19] https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/green-blue-alliance-pacific_en
[20] https://www.olade.org/en/

Suradnja između EU-a i karipskih partnera dodatno je ojačana u okviru Sporazuma iz Samoe i njegova karipskog protokola, čime su postavljeni čvrsti temelji za politički dijalog i razvojnu suradnju u obnovljenom, dugoročnom partnerstvu.

Na Karibima su u okviru inicijative Global Gateway Sargassum izrađeni nacionalni planovi za oporabu alge sargasum, a okolišni izazov tako je pretvoren u važnu gospodarsku priliku.

EU je u SAD-u surađivao s različitim kategorijama i razinama dionika izvan saveznih vlasti putem javne diplomacije, suradnje između gradova i obrazovnih aktivnosti. Suradnja s Kanadom pokazala je da je EU pouzdan partner u ključnim prioritetnim sektorima kao što su trgovina, digitalizacija te obrana i sigurnost. Suradnja s obje zemlje odnosila se i na pitanja povezana s Arktikom (Arktički urbano-regionalni program suradnje i angažman mladih).

U Venezueli i oko nje, gdje se 58,6 % stanovništva suočava s ekstremnim siromaštvom, EU je 2025. bio vodeći donator humanitarne pomoći i osigurao više od 52 milijuna EUR.

Na Barbadosu je uspostavljena nova zaliha humanitarne pomoći kako bi se ojačala sposobnost EU-a za brzi odgovor na tropske ciklone, poplave i potrese na Karibima i u susjednim regijama.

Proširenje EU-a (zapadni Balkan, Turska, Ukrajina, Republika Moldova, Gruzija)

U Paketu za proširenje za 2025., donesenom u studenom, potvrđeno je da je proširenje i dalje jedan od glavnih prioriteta EU-a i da je pristupanje novih država članica sve izglednije, pod uvjetom da ti partneri provedu temeljne reforme.

Većina partnera na zapadnom Balkanu kontinuirano je napredovala u temeljnim pitanjima procesa pristupanja, a Crna Gora i Albanija približile su se dovršetku pregovora. Za Ukrajinu i Republiku Moldovu postupak analitičkog pregleda (tehničko ispitivanje pravne stečevine EU-a) zaključen je 2025., a Komisija je ocijenila da su klasteri povezani s temeljnim pitanjima, unutarnjim tržištem i vanjskim odnosima spremni za otvaranje. Gruzija je formalno i dalje zemlja kandidatkinja, ali su nedavne mjere gruzijskih vlasti zapravo zaustavile proces pristupanja. Turska je i dalje strateški važan partner i zemlja kandidatkinja unatoč tome što su pregovori o pristupanju i dalje u mirovanju.

Komisija je razvila „eAccession”, inovativni alat umjetne inteligencije, kako bi pomogla zemljama kandidatkinjama da ubrzaju regulatorno usklađivanje uz uštedu vremena i resursa.

EU je nastavio podupirati regionalnu gospodarsku integraciju, među ostalim modernizacijom platnih sustava i time što je Europsko platno vijeće uključilo Albaniju, Crnu Goru i Sjevernu Makedoniju u programe SEPA-e u listopadu 2025., što je bitno smanjilo trajanje transakcija i troškove za građane i poduzeća.

Instrument za Ukrajinu i planovi rasta za zapadni Balkan i Republiku Moldovu pokazuju kako EU kombinira politički angažman, financijsku potporu i uvjetovanost kako bi se ubrzala konvergencija s EU-om. U okviru instrumenata predviđeno je 6 milijardi EUR u bespovratnim sredstvima i zajmovima za zapadni Balkan i 1,9 milijardi EUR za Moldovu, a financiranje je povezano s provedbom zajednički dogovorenih programa reformi i postupnom integracijom u odabrana područja jedinstvenog tržišta. Do kraja 2025. doneseni su programi reformi za sve partnere, a pretfinanciranje je isplaćeno Albaniji, Crnoj Gori, Sjevernoj Makedoniji, Srbiji i Moldovi.

Promicana je potpuna usklađenost partnera sa zajedničkom sigurnosnom i obrambenom politikom te zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom, uključujući mjere ograničavanja EU-a, a EU je

odgovorio i na zahtjeve partnera za jačanje njihove otpornosti i sigurnosti u kontekstu hibridnih i drugih prijetnji.

EU je nastavio snažno podupirati izbjeglice u Turskoj te je u okviru proračuna za razdoblje 2025. – 2027. izdvojio 1,3 milijarde EUR za potporu izbjeglicama, a 2025. uveden je novi „kaskadni sustav izdavanja viza" kako bi se olakšala putovanja turskih državljana koji putuju u dobroj vjeri u šengensko područje.

Europsko susjedstvo

Istočno europsko susjedstvo

U istočnom susjedstvu, obilježenom agresivnim ratom Rusije protiv Ukrajine, EU je nastavio surađivati s partnerskim zemljama u regiji na bilateralnoj ili regionalnoj osnovi (Armenija, Azerbajdžan, Bjelarus, Gruzija, Moldova i Ukrajina). Istočno partnerstvo nastavilo je svim sudionicima pružati pouzdan i učinkovit okvir za suradnju. U odnosima s Bjelarusom EU je nastavio provoditi politiku pritiska na vlasti i u isto vrijeme podupirati građane, civilno društvo i neovisne medije.

Program pod nazivom „Potpora naprednom učenju i osposobljavanju (SALT I-III)" pomaže bjeloruskim studentima, predavačima i istraživačima koji su prisiljeni pobjeći od režima. Taj je program strateški važan za očuvanje intelektualnog potencijala Bjelarusa.

Strategija Global Gateway i višegodišnji akcijski planovi za istočno susjedstvo za razdoblje 2025. – 2027. i dalje su ključni za potporu otpornosti, povezivosti i socioekonomskom razvoju. Novoodobreni višegodišnji akcijski planovi (bez pomoći Ukrajini) obuhvatili su ukupno 668,2 milijuna EUR u obvezama.

U svibnju je donesen novi strateški pristup crnomorskoj regiji [21], a u listopadu je potvrđen Plan povezivanja s ciljem povezivanja Europe sa središnjom Azijom preko crnomorske regije, Turske i Južnog Kavkaza, koji je bitna osnova za užu suradnju s partnerima iz Južnog Kavkaza u području održivog prometa, energetike i digitalnih veza.

Južno europsko susjedstvo i područje Bliskog istoka i Perzijskog Zaljeva

Prosperitetna, povezana, otporna, mirna i stabilna regija sjeverne Afrike, Bliskog istoka i Perzijskog zaljeva u strateškom je interesu EU-a.

EU je 2025. uveo nove instrumente, posebno Pakt za Mediteran [22], a pokrenuo je i niz strateških i sveobuhvatnih partnerstava kako bi u cijeloj regiji poduzimao usklađenije mjere i ostvario konkretne rezultate. Posebna Glavna uprava za Bliski istok, sjevernu Afriku i Perzijski zaljev započela je s radom kao središnja točka Komisije za odnose s 19 partnerskih zemalja.

Rat u Gazi i dalje stvara tešku humanitarnu krizu, velika razaranja i povećanu nestabilnost na cijelom Bliskom istoku. EU je u studenom 2025. sazvao prvi sastanak skupine donatora za Palestinu te predstavio sveobuhvatan program za oporavak i otpornost Palestine za razdoblje 2025. – 2027. i predložio mjere ograničavanja kao odgovor na radnje koje ugrožavaju dvodržavno rješenje.

[21] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hr/ip_25_1348
[22] JOIN(2025) 26 od 16. listopada 2025. https://north-africa-middle-east-gulf.ec.europa.eu/joint-communication-pact-mediterranean_en.

EU je i dalje najveći međunarodni donator i pružatelj humanitarne pomoći Palestincima te je 2025. dodijelio ukupno 220 milijuna EUR hitne humanitarne pomoći. Osim financiranja, EU je nastavio pružati operativnu potporu putem zračnih mostova, medicinskih evakuacija i cestovnog prijevoza tereta.

U Zaljevu su sporazumi o strateškom partnerstvu ponuđeni svih šest članica Vijeća za suradnju u Zaljevu. Do kraja 2025. pet ih je dalo pozitivan odgovor, a s Ujedinjenim Arapskim Emiratima i Katarom pokrenuti su pregovori.

Sustav podmorskih vodova Medusa infrastrukturni je projekt za transformaciju regionalne i međunarodne telekomunikacije, koji će osigurati rute velikog kapaciteta za povezivanje Europe sa sjevernom Afrikom.

Prekomorske zemlje i područja

Trinaest prekomorskih zemalja i područja nedržavni su subjekti posebnim ustavnim vezama povezani s Danskom, Francuskom i Nizozemskom te su sastavni dio šire europske obitelji. Ta područja imaju sve veću stratešku ulogu za EU zahvaljujući širokim isključivim gospodarskim pojasevima i pristupu važnim prirodnim resursima, uključujući kritične sirovine, te ključnim pomorskim područjima i morskim rutama.

Odlukom o prekomorskom pridruživanju, uključujući Grenland, 500 milijuna EUR predviđeno je za potporu gospodarskom i društvenom razvoju prekomorskih zemalja i područja te za suzbijanje klimatskih promjena i gubitka bioraznolikosti za razdoblje 2021. – 2027. Komisija je predložila izmjenu te odluke, koja podrazumijeva udvostručenje sredstava dodijeljenih prekomorskim zemljama i područjima na 999 milijuna EUR za razdoblje 2028. – 2034.

U 2025. odnosi s Grenlandom nastavili su se razvijati i jačati s obzirom na sve veći međunarodni interes za Arktik, a suradnja je obuhvatila područja kao što su kritične sirovine, obnovljiva energija, povezivost, obrazovanje i ribarstvo. Partnerstvo EU-a i Grenlanda obilježila su dva dijaloga o politikama, posjeti na visokoj razini i prvi Tjedan EU-a i Grenlanda, održan u studenom u Bruxellesu.

Godina 2025. bila je posljednja godina provedbe prvog akcijskog plana za vodnu politiku Francuske Polinezije (2021. – 2030.). Među ostvarenim rezultatima bili su povećanje broja općina koje distribuiraju pitku vodu, nastavak mjera za osiguravanje slivnih područja i jačanje sektorskog upravljanja uspostavom potpuno operativnog tehničkog odbora. Predviđeno je da će drugi akcijski plan obuhvatiti razdoblje 2026. – 2030.